

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар БДУКМ

_____ Ю. П. Бондар

« ____ » _____ 2015 г.

Рэгістрацыйны № ВД-___/вуч.

ГІСТОРЫЯ АРХІТЭКТУРЫ

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
на вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай
спадчыны (на напрамках)*

Мінск
БДУКМ
2015

СКЛАДАЛЬНІК

А. А. Трусаў, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музэязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

І. М. Чарняўскі, начальнік упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, кандыдат гістарычных навук;

В. І. Саітава, дацэнт кафедры тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат педагогічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыі Беларусі і музэязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 12 ад 23.06.2015 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 4 ад 12.03.2015 г.)

Адказы за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч

Адказы за выпуск: А. А. Трусаў

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Праграма вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя архітэктуры» дае асноўныя веды аб развіцці архітэктуры ў Еўропе і за яе межамі, яе асноўных дасягненнях на тэрыторыі Беларусі ад з'яўлення тут першых людзей да канца XX ст.

Асобная ўвага надаецца гісторыі архітэктуры ў Беларусі, яе найбольш вядомым архітэктарам, якія працавалі тут у XVI–XX стст., а таксама даецца падрабязная характарыстыка тых архітэктурных стыляў, якія існавалі на тэрыторыі Беларусі з XI па XX стст.

Спачатку разглядаецца архітэктура часоў першабытнага грамадства, жыллё і гаспадарчыя будынкі каменнага, бронзавага і жалезнага веку. У праграме пададзена гісторыя будаўнічых матэрыялаў, асноўных будаўнічых канструкцый, дзейнасць будаўнічых арцелей і цэхаў.

У праграме таксама ідзе гаворка пра дзейнасць архітэктурных школ XII ст., архітэктуру готыкі, Рэнесансу, барока, ракако, класіцызму, гістарызму, мадэрну, канструктывізму і неакласіцызму.

Шмат увагі надаецца народнай і садова-паркавай архітэктуры, а таксама беларускаму кавальству.

Вучэбная дысцыпліна «Гісторыя архітэктуры» ўзаемазвязана з такімі вучэбнымі дысцыплінамі, як «Гісторыя Беларусі», «Сусветная гісторыя», «Гісторыя матэрыяльнай культуры», «Археалогія».

У працэсе навучання прадугледжана актуалізацыя міжпрадметных сувязей па дысцыплінах «Этнаграфія», «Гісторыя і тэорыя культуры», «Асновы кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры».

Праграма прадугледжвае сістэматызаванае вывучэнне тэарэтычна-практычнага матэрыялу, які неабходны студэнтам для лепшага засваення імі дысцыплін спецыялізацыі.

Мэта дысцыпліны – пазнаёміць студэнтаў з асноўнымі этапамі развіцця архітэктуры, метадамі вывучэння гісторыі архітэктуры, архітэктурнай тэрміналогіяй і асноўнымі тэндэнцыямі горадабудаўніцтва і ўрбаністыкі.

Важнейшымі *задачамі* дысцыпліны з'яўляюцца:

– вызначэнне месца беларускага рэгіёна з пункту гледжання архітэктуры ў старажытнай гісторыі народаў Цэнтральнай і Усходняй Еўропы;

– асэнсаванне ролі архітэктурных крыніц для вывучэння гістарычнага мінулага насельніцтва;

– раскрыццё сутнасці і паслядоўнасці гістарычнага развіцця беларускага дойлідства ад яго вытокаў да канца XX ст.

У выніку засваення дысцыпліны студэнты павінны *ведаць*:

– метадалагічныя пазіцыі, прынцыпы і метады гісторыі архітэктуры, якія забяспечваюць разуменне заканамернасці станаўлення і развіцця еўрапейскай цывілізацыі на тэрыторыі Беларусі;

– архітэктурныя стылі і катэгорыі архітэктурных помнікаў;

– асноўныя этапы развіцця беларускага дойлідства ў сувязі з еўрапейскай і сусветнай гісторыяй чалавецтва;

– дасягненні ў галіне будаўніцтва розных этнасаў і народаў, што жылі і зараз жывуць на тэрыторыі Беларусі.

Студэнты павінны *ўмець*:

– ацэньваць стан, тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай гісторыі архітэктуры;

– аналізаваць ва ўзаемасувязі развіццё архітэктуры, археалогіі, этнаграфіі, гісторыі Беларусі, нумізматыкі і іншых дапаможных гістарычных дысцыплін;

– вылучаць архітэктурныя артэфакты з семіятычнага, аксіялагічнага і цывілізацыйнага пунктаў гледжання;

– выкарыстоўваць атрыманыя веды пры апрацоўцы музейных фондаў і фарміраванні адпаведных музейных экспазіцый.

Студэнты павінны *валодаць*:

– навыкамі прымянення навуковых дасягненняў гісторыкаў і мастацтвазнаўцаў у галіне гісторыі архітэктуры на практыцы;

– асноўнымі прыёмамі прыстасавання помніка архітэктуры пад музейны аб'ект;

– асноўнымі метадыкамі экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці ў прыстасаваным пад музей помніку архітэктуры.

Да эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

– гісторыка-тэматычны падыход;

– тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;

– тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;

– камунікатыўныя тэхналогіі (знаёмства з канкрэтнымі архітэктурнымі помнікамі, дыскусіі, агляд адпаведных выставак і музейных экспазіцый і іншыя актыўныя формы і метады).

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынжавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай працы, вучэбна-метадычныя комплексы. У практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць метадыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы і экскурсіі.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны «Гісторыя архітэктуры» прадугледжана 98 гадзін, з якіх 58 аўдыторных заняткаў (36 – лекцыйных, 22 – семінарскіх заняткаў). Рэкамендаваная форма кантролю – залік.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Раздзелы і тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		
	усяго	лекц.	сем.
Уводзіны	2	2	
<i>Раздзел I. Архітэктура першабытнага ладу. Будаўнічая тэхніка</i>			
<i>Тэма 1.</i> Архітэктура часоў першабытнага ладу	2	2	
<i>Тэма 2.</i> Будаўнічыя матэрыялы, тэхніка муроўкі	4	2	2
<i>Тэма 3.</i> Асноўныя будаўнічыя канструкцыі	2	2	
<i>Тэма 4.</i> Будаўнічая арцель	2		2
<i>Раздзел II. Архітэктура X–XVIII стст.</i>			
<i>Тэма 5.</i> Беларуская архітэктура ў X–XII стст.	4	2	2
<i>Тэма 6.</i> Гатычная архітэктура XIII–XVI стст.	4	2	2
<i>Тэма 7.</i> Архітэктура Рэнэсансу	2	2	
<i>Тэма 8.</i> Беларускія ратушы, сінагогі і мячэці	4	2	2
<i>Тэма 9.</i> Архітэктура барока і ракако	4	2	2
<i>Раздзел III. Архітэктура XIX–XX стст.</i>			
<i>Тэма 10.</i> Класіцызм у Беларусі	2	2	
<i>Тэма 11.</i> Гістарызм і неастылі	2	2	
<i>Тэма 12.</i> Архітэктура мадэрну	2	2	
<i>Тэма 13.</i> Архітэктура канструктывізму	2	2	
<i>Тэма 14.</i> Архітэктура неакласіцызму	2	2	
<i>Тэма 15.</i> Архітэктура другой паловы XX – пачатку XXI ст.	2	2	
<i>Тэма 16.</i> Мемарыяльныя помнікі Беларусі	4	2	2
<i>Тэма 17.</i> Архітэктура XX ст. Народная архітэктура	4	2	2
<i>Тэма 18.</i> Садова-паркавая архітэктура	4	2	2
<i>Тэма 19.</i> Беларускае кавальства і архітэктура	2		2
<i>Тэма 20.</i> Вядомыя беларускія дойліды	2		2
Разам ...	58	36	22

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Прадмет, мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны. Змест асноўных раздзелаў тэматычнага плана. Сувязь прадмета з іншымі дысцыплінамі гуманітарнага цыкла. Асноўныя тэрміны і вызначэнні. Агляд літаратуры па дысцыпліне.

Раздзел I. Архітэктур першабытнага ладу.

Будаўнічая тэхніка

Тэма 1. Архітэктур часоў першабытнага ладу

Збудаванні эпохі палеаліту і іх характарыстыка. Наземнае і паўзямлянае жытло ў часы мезаліту. Каротка- і доўгачасовыя стаянкі. Формы і віды пабудовы. Змена ў архітэктур населнікаў Беларусі ў неаліце. Характарыстыка жытла плямён верхнедняпроўскай і днепра-данецкай культур. Жылыя будынкі жыхароў Панямоння і Паўночнай Беларусі. Крэменездабыўныя шахты-капальні ў Ваўкавыскім раёне. Змены ў знешнім абліччы і інтэр'ерах жытла бронзавага веку. Жытло славян і балтаў. Печы-домніцы. Паганскія капішчы. Розныя тыпы курганоў.

Тэма 2. Будаўнічыя матэрыялы, тэхніка муроўкі

Гісторыя будаўнічых матэрыялаў. З'яўленне цэгля, плітак падлогі і керамічнага даху ў Беларусі. Іх класіфікацыя і развіццё. Плінфа і цэгла-пальчаткі. Вытворчасць вапны. З'яўленне цамянкі. Выкарыстанне каменю ў будаўніцтве. Дрэва як асноўны будаўнічы матэрыял. Выкарыстанне свінцу, медзі і жалеза. Вытворчасць бляхі. Чугун і чугуннае ліццё. Ваконнае шкло і яго эвалюцыя. З'яўленне цэменту. Асноўныя тыпы каменных, цагляных і мяшаных муроўак XII–XIX стст. Розныя тыпы структурных арнаментаў.

Тэма 3. Асноўныя будаўнічыя канструкцыі

Гісторыя і эвалюцыя каменных падмуркаў, сцен, скляпенняў на працягу XI–XVIII стст., а таксама эвалюцыя падлогі і даху. Дзверы, вокны, балконы і дахі. Флюгеры (ветранкі).

Асноўныя віды гатычных скляпенняў. Будаўнічыя канструкцыі замкаў-кастэляў. Тэхналогія будаўніцтва бастыённых замкаў і абарончых умацаванняў беларускіх гарадоў. З’яўленне бетону і жалезабетону. Гісторыя кафлянай печы як асноўнай часткі інтэр’ера жылых памяшканняў.

Тэма 4. Будаўнічая арцель

Узнікненне будаўнічых арцелей у Беларусі ў XII ст. і іх структура. Узнікненне будаўнічых цэхаў у беларускіх гарадах. Рыштунак беларускага дойліда і гісторыя рыштаванняў.

Тэхналогія вырабу кафлі. Гаршковая, кратавая і каробкавая кафля. Цяслярскія прылады працы. Асноўныя віды мацавання драўляных канструкцый. Гісторыя рыдлёўкі. Спецыфіка працы грабароў. Выкарыстанне працы беларускіх будаўнікоў у Расійскай імперыі і СССР.

Раздзел II. Архітэктура X–XVIII стст.

Тэма 5. Беларуская архітэктура ў X–XII стст.

Абаронная архітэктура. Сістэмы ўмацавання славянскіх гарадзішчаў. Капішчы, жылыя і гаспадарчыя будынкi. Планіроўка гарадоў. Будаўніцтва Полацкай Сафіі. Полацкая, віцебская і гродзенская архітэктурныя школы XII ст. Характарыстыка дзядзінца і пасада. Вакольны горад. Курганы і курганныя некропалі.

Асноўныя віды вясковых паселішчаў у X–XII ст. З’яўленне першых дарог. Водны шлях з «варагаў у грэкі». Волакi.

Тэма 6. Гатычная архітэктура XIII–XVI стст.

Узнікненне вежаў-данжонаў у Беларусі. Камянецкая вежа, яе гісторыя і структура. Замкі-кастэлі. Лідскі і Крэўскі замкі. Новыя тыпы каменных замкаў. Замак Вітаўта ў Гродне. Мірскі замак. Абарончыя (інкастэляваныя) храмы. Цэрквы ў Сынковічах і Мураванцы. Першыя касцёлы ў Беларусі. Гатычныя касцёлы ў Ішкальдзі і Гнезна.

Тэма 7. Архітэктура Рэнесансу

З’яўленне бастыённых умацаванняў у Беларусі. Бастыённыя замкі ў Нясвіжы і Заслаўі. Кальвінскі збор – новы тып хрыс-

ціянскага храма. Зборы ў Койданаве, Смаргоні і Кухцічах. Новыя будаўнічыя матэрыялы і тэхналогіі.

Замкі ў Любчы і Гальшанах. Замак «Белы Ковель» у Смальянах. Дом-крэпасць у Гайцюніўках.

Тэма 8. Беларускія ратушы, сінагогі і мячэці

З'яўленне ратуш у Беларусі ў XIV–XVII стст. Ратушы ў Нясвіжы, Віцебску, Мінску, Магілёве і Шклове. Каменныя і драўляныя сінагогі. Абарончая сінагога ў Быхаве. Драўляныя беларускія мячэці. Мізары – мусульманскія могілкі. Каменная мячэць у Мінску. Мячэці ў Іўі і Навагрудку.

Тэма 9. Архітэктура барока і ракако

Тры стадыі барочнай архітэктуры ў Беларусі (ранняе, сталае, позняе барока). Нясвіжскі фарны касцёл – першы помнік барока ў Рэчы Паспалітай. Змены ў планіроўцы беларускіх гарадоў. Каталіцкія і ўніяцкія кляштары, праваслаўныя манастыры. Касцёл св. Андрэя ў Слоніме – помнік архітэктуры позняга барока з элементамі ракако.

Раздзел III. Архітэктура XIX–XX стст.

Тэма 10. Класіцызм у Беларусі

Асноўныя змены ў планіроўцы беларускіх гарадоў пад уплывам «рускага класіцызму» канца XVIII ст. Перабудова Гомеля і Чачэрска. Знішчэнне гістарычных цэнтраў Бабруйска і Брэста. Вясковыя паркі і сядзібы. Сядзіба Агінскіх у Залессі. Ампір у Беларусі. Бабруйская і Брэсцкая крэпасці. Паштовыя станцыі. Новыя віды дарог: тракты і шаша.

Тэма 11. Гістарызм і неастылі

Помнікі несапраўднай готыкі канца XVIII – першай паловы XIX ст. Палац князя Пацёмкіна ў Крычаве. Палац Пуслоўскіх у Косаве. Неагатычныя і неараманскія храмы канца XIX – пачатку XX ст. Чырвоны касцёл у Мінску. Псеўдарускі і псеўдавізантыйскі стылі. Храмы-«мураўёўкі» ў Беларусі.

Тэма 12. Архітэктура мадэрну

Новыя тыпы грамадскіх і прамысловых будынкаў. Архітэктура банкаў і чыгуначных вакзалаў. Губернскія тэатры. Пра-

мысловая архітэктура. Будынкі фабрык, заводаў і электрастанцый. Жылая забудова беларускіх гарадоў у стылі мадэрн. Гасцініца «Еўропа» ў Мінску.

Тэма 13. Архітэктура канструктывізму

Узнікненне новага стылю ў Еўропе і ЗША. Спецыфіка савецкага канструктывізму. Новыя тыпы будынкаў: дамы-камуны, дамы Саветаў, фабрыкі-кухні. Помнікі канструктывізму ў БССР. Перабудова Мінска і з'яўленне новага гарадскога цэнтра. Дом Урада. Перабудова гістарычнага цэнтра горада Магілёва. Помнікі канструктывізму Заходняй Беларусі. Жылая забудова Гродна і Брэста. Культавыя будынкі.

Тэма 14. Архітэктура неакласіцызму

Таталітарная архітэктура Еўропы. Узнікненне новага стылю ў СССР напрыканцы 30-х гг. XX ст. Разбурэнне помнікаў архітэктуры Беларусі ў часы Другой сусветнай вайны. Перабудова гістарычнага цэнтра Мінска. Архітэктура Сталінскага праспекта. Стварэнне плошчы Перамогі. Будынкі Галоўнага паштамта, ГУМа і Палаца прафсаюзаў.

Тэма 15. Архітэктура другой паловы XX – пачатку XXI ст.

Змены ў савецкай архітэктуры ў 60–80-я гг. XX ст. Узнікненне першых мікрараёнаў. Новыя будаўнічыя матэрыялы і канструкцыі. Тыпавая забудова беларускіх гарадоў. Цагляныя дамы з сілікатнай цэглы. Домабудаўнічыя камбінаты. Будаўніцтва метрапалітэна. Палац рэспублікі. Новая транспартная архітэктура. Аўтавакзалы і аэрапорты. Адраджэнне кultaвага будаўніцтва ў часы незалежнай Беларусі.

Тэма 16. Мемарыяльныя помнікі Беларусі

Мемарыяльныя помнікі часоў Расійскай імперыі. Малыя архітэктурныя формы і капліцы з нагоды адмены прыгоннага права, 100-я ўгодкі вайны 1812 г., надмагіллі рускіх і нямецкіх салдат часоў Першай сусветнай вайны. Савецкія мемарыялы на тэрыторыі Беларусі. Брэсцкая крэпасць і Хатынскі мемарыял.

Тэма 17. Архітэктура XX ст. Народная архітэктура

Драўляная забудова беларускіх гарадоў і вёсак. Асноўныя тыпы жылых і гаспадарчых будынкаў. Беларускія вадзяныя

млыны і ветракі. Малыя архітэктурныя формы. Драўляная сакральная архітэктурна Беларусі. Стварэнне музея-скансена пад адкрытым небам у ваколіцах Мінска.

Тэма 18. Садова-паркавая архітэктурна

Садова-паркавая архітэктурна Еўропы ў XVI–XVIII стст. Першыя паркі ў Беларусі. Радзівілаўскі парк «Альба» ў Нясвіжы. Паркі эпохі рамантызму і класіцызму. Пейзажныя паркі Беларусі. Садова-паркавая архітэктурна. Гарадскія паркі, скверы і бульвары. Новыя тыпы паркаў у БССР. Паркі Мінска, Гомеля і Гродна.

Тэма 19. Беларускае кавальства і архітэктурна

Выкарыстанне металу і металічных канструкцый у манументальнай архітэктурна XI–XVIII стст. Гісторыя цвікоў, замкоў і ключоў. Дзвярныя ручкі і клямкі. Выкарыстанне металу пры пакрыцці дахаў. Чыгуннае ліццё ў архітэктурна XVIII–XX стст.

Тэма 20. Вядомыя беларускія дойліды

Першы беларускі дойлід – манах Іаан – стваральнік новага тыпу праваслаўнага храма. Таямніца стваральніка гродзенскай архітэктурнай школы. Узнікненне прафесійных архітэктараў у XVI ст. Падрыхтоўка мясцовых архітэктараў на базе іезуіцкіх калегіумаў. Вядомыя замежныя архітэктары Італіі, Галандыі, Саксоніі і іншых краін, якія працавалі ў Беларусі. Працы рускіх архітэктараў і рэстаўратараў у Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XX ст. Стварэнне нацыянальнай архітэктурнай школы ў канцы XIX – пачатку XX ст. Вядомыя беларускія архітэктары ў БССР і Рэспубліцы Беларусь.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. Археалогія Беларусі : у 4 т. / В. М. Ляўко, М. Ф. Гурын, Ю. А. Заяц [і інш.] ; пад рэд. В. М. Ляўко [і інш.]. – Мінск : Беларус. навука, 1997–2001.

2. Археалогія Беларусі: энцыкл. : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Беларус. энцыкл. імя П. Броўкі, 2009–2011.

3. Архітэктура Беларусі: Нарысы эвалюцыі ва ўсходнеславянскім і еўрапейскім кантэксце : у 4 т. / А. І. Лакотка [і інш.]. – Мінск : Беларус. навука. – Т. 2. XV–XVIII ст. – 2006. – 626 с. ; Т. 3., кн. 1. Другая палова XVIII – першая XIX ст. – 2007. – 502 с. ; Т. 3., кн. 2. Другая палова XIX–XX ст. – 2007. – 549 с. ; Т. 4., кн. 1. Беларускае народнае дойлідства. – 2008. – 495 с. ; Т. 4., кн. 2. Архітэктура XX – пачатку XXI ст. – 2009. – 790 с.

4. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь / склад.: В. Я. Абламейка, І. М. Чарняўскі, Ю. А. Барысюк. – Мінск : БелТА, 2009. – 684 с.

5. *Трусаў, А. А.* Беларускае кафлярства / А. А. Трусаў. – Мінск : БелППК, 1993. – 56 с.

6. *Трусаў, А. А.* Манументальнае дойлідства Беларусі XI–XVIII стст. Гісторыя будаўнічай тэхнікі / А. А. Трусаў. – Мінск : Лекцыя, 2001. – 204 с.

7. *Трусаў, А. А.* Старонкі мураванай кнігі: Манументальная архітэктура эпохі феадалізму і капіталізму / А. А. Трусаў. – Мінск : Навука і тэхніка, 1990. – 191 с.

8. *Трусаў, А. А.* Кароткая гісторыя архітэктуры Беларусі / А. А. Трусаў. – Мінск : Харвест, 2015. – 464 с.

Дадатковая

1. *Багласаў, С. Г.* Праблемы аднаўлення страчаных форм і функцый помнікаў архітэктуры Беларусі пры іх рэстаўрацыі / С. Г. Багласаў // Помнікі старажытнай культуры: Новыя адкрыцці. – Мінск : Навука і тэхніка, 1984. – С. 10–12.

2. *Багласов, С. Г.* Верхний город Минска: Проблемы реконструкции / С. Г. Багласов // Строительство и архитектура Белоруссии. – 1982. – № 2. – С. 24–27.

3. *Багласов, С. Г.* Реконструкция исторического центра Минска / С. Г. Багласов // Строительство и архитектура Белоруссии. – 1981. – № 2. – С. 10–12.

4. *Баравы, Р.* Невядомы помнік беларускай готыкі / Р. Баравы // Помнікі гісторыі і культуры Беларусі. – 1987. – № 2. – С. 20–24.

5. *Калнін, В. В.* Мірскі замак / В. В. Калнін. – Мінск : Беларусь, 2002. – 160 с.

6. *Караткевіч, В. Б.* Помнікі Слоніма / В. Б. Караткевіч, А. М. Кулагін. – Мінск : Полымя, 1983. – 215 с.

7. *Кушнярэвіч, А. М.* Зноў пра помнікі готыкі / А. М. Кушнярэвіч // Помнікі гісторыі і культуры Беларусі. – 1988. – № 2. – С. 19–21.

8. *Кушнярэвіч, А. М.* Тыпалогія гатычнага культавага дойлідства Вялікага Княства Літоўскага / А. М. Кушнярэвіч. – Мінск : МДЛУ, 2007 – 144 с.

9. *Пазняк, З.* Помнікі архітэктуры гістарызму ў Мінску / З. Пазняк // Мастацтва Беларусі. – 1983. – № 9. – С. 55–62.

10. *Пазняк, З.* Рэха даўняга часу / З. Пазняк. – Мінск : Нар. асвета, 1985. – 111 с.

11. Пластыка Беларусі XII–XVIII стагоддзяў [Альбом] / аўт. тэксту і склад. Н. Ф. Высоцкая. – Мінск : Беларусь, 1983.

12. *Рапапорт, П.* Пётр Міланег – гродзенскі дойлід XII стагоддзя / П. Рапапорт // Помнікі гісторыі і культуры Беларусі. – 1987. – № 4. – С. 21–22.

13. *Рапапорт, П. А.* Зодчество Древней Руси / П. А. Рапапорт. – Л. : Наука, 1986. – 160 с.

14. *Сергачоў, С.* Мазаікі Браслаўскага краю / С. Сергачоў // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 4. – С. 64–68.

15. *Слюнченко, В. Г.* Новая жизнь архитектурных памятников Полоцка / В. Г. Слюнченко // Строительство и архитектура Белоруссии. – 1984. – № 2. – С. 23–25.

16. *Слюнченко, В. Г.* Полоцкий Софийский собор / В. Г. Слюнченко. – Мінск : Полымя, 1987. – 48 с.

17. *Слюнченко, В. Г.* Регенерация центра города Могилева / В. Г. Слюнченко, И. С. Федорова // Строительство и архитектура Белоруссии. – 1982. – № 2. – С. 22–24.

18. *Ткачев, М. А.* Замки Белоруссии / М. А. Ткачев. – Минск : Беларусь, 1987. – 186 с.

19. *Трусаў, А. А.* Графіка даўніх муроў / А. А. Трусаў // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 3. – С. 59–64.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

У якасці СРС прапануецца тэма для самастойнай работы «Беларускія могілкі». Студэнты робяць апісанне мясцовых могілак са сваёй малой радзімы як гісторыка-культурнага комплексу.

Пералік сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў па архітэктуры музейных будынкаў.

Да эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- метады аналізу канкрэтных сітуацый.

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкарыстоўваюцца рэйтынжавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай працы.

Для кантролю ведаў студэнтаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў дыягностыкі:

- 1) пісьмовыя заданні па асобных раздзелах дысцыпліны;
- 2) выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па падрыхтаваных імі пытаннях;
- 3) падрыхтоўка і абарона рэфератаў па тэмах курса.

У якасці выніковай ацэнкі ведаў студэнтаў прадугледжваецца правядзенне заліку.

Вучэбнае выданне

ГІСТОРЫЯ АРХІТЭКТУРЫ

*Вучэбная праграма ўстанова вышэйшай адукацыі
на вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(на напрамках)*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2015. Фармат 60x84 ¹/₁₆.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 0,87. Ул.-выд. арк. 0,53. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
УА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.